

Tantárgyi tematika
KÖVETELMÉNYEK ÉS TANTÁRGYI PROGRAM
az Alkotmányosság és emberi jogok c. tantárgyból
tárgykód: AJALK900KMAL1

levelező tagozatos kriminológia mester szakos hallgatók számára
2023/2024. tanév I. félév

Tárgyfelelős: Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár

Tárgyfelelős tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy oktatója: Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár, Dr. Jámbor Adrienn egyetemi adjunktus

Előtanulmányi kötelezettség: -

Egyidejű felvétel: -

Szemeszter: 1

Óraszám: 16 óra/félév

Számonkérés módja: kollokvium

Kreditpont: 3 kr.

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: T1, T2, T3, T4, T5

képesség: K7, K11

attitűd: A1, A4, A6, A7, A8, A10, A12, A13

autonómia és felelősség: F1, F4, F8

1. A tantárgy feladata és célja

A tanegység célkitűzései: az alkotmányvédő szervek, az alapjogok elmélete, védelme és az alapjogokra vonatkozó magyar alkotmányjogi szabályozás megismerése (az Alkotmánybíróság joggyakorlata alapján.)

2. A félév elfogadásának feltételei

A vizgára bocsátás feltétele az aláírás. Az értékelés öt fokozatú.

3. Számonkérés követelményei

Kollokvium. A számonkérés az írott tananyagban és a kötelező jogszabályok ismeretén kívül kiterjed az előadáson elhangzottakra.

Vizsgakérdések:

1. Az alkotmány fogalma és ismérvei. Az alkotmányosság fogalma és követelményei. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmány, mint a jogrendszer alapja. Az alkotmány elsődlegessége.

2. A hatalommegosztás.

3. Az Alkotmánybíróság szervezete, az alkotmánybírák jogállása.

4. Az Alkotmánybíróság hatásköre, eljárása.

5. Az alapvető jogok biztosának jogállása.

6. Az alapvető jogok biztosának feladata, intézkedései.

7. Az emberi jogok, állampolgári jogok és alapjogok fogalma. Az alapjogok a jogrendszerben. Az alapjog, mint alkotmányos jog. Alapjogok és szabadságjogok.

8. Alapjogi dogmatika. Az alapjogok fogalma; alapjogi jogalanyiség;

9. Az alapjogok korlátozhatósága. A szükségesség/arányosság teszt. Az alapjog lényeges tartalma.
10. Az emberi méltósághoz való jog, és részjogosítványai.
11. Az élethez való jog: a halálbüntetés alkotmányos kérdései.
12. Az élethez való jog: az abortuszkérdés alkotmányos kérdései.
13. Az élethez való jog: az eutanázia alkotmányos kérdései.
14. Az emberi jogok nemzetközi védelme. Az EJEB.
15. Az alkotmányos egyenlőség. A törvény előtti egyenlőség, a jogegyenlőség, esélyegyenlőség és a diszkrimináció tilalma. Pozitív diszkrimináció.
16. A személyi szabadsághoz való jog. A személyes szabadság eljárási garanciái.
17. Az eljárási jogok helye az alkotmányjogban. Általánosan érvényesülő eljárási jogok. A büntetőeljárás alkotmányos elvei.

4. Tanegység tartalma:

1. Az alkotmány fogalma és ismérvei. Az alkotmányosság fogalma és követelményei. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmány, mint a jogrendszer alapja. Az alkotmány elsődlegessége.
2. A hatalommegosztás.
3. Az alkotmányvédő szervek. Az Alkotmánybíróság szervezete, az alkotmánybírák jogállása.
4. Az Alkotmánybíróság hatásköre, eljárása. Az alkotmányos jogok védelme: az alkotmányjogi panasz.
5. Az alapvető jogok biztosa.
6. Az emberi jogok és alapjogok fogalma. Az alapjogok a jogrendszerben. Az alapjog, mint alkotmányos jog. Alapjogok és szabadságjogok.
7. Alapjogi dogmatika. Az alapjogok fogalma; alapjogi jogalanyiség;
8. Az alapjogok korlátozhatósága. A szükségesség/arányosság teszt. Az alapjog lényeges tartalma.
9. Az emberi méltósághoz való jog, mint az alapjogok lényege. Önrendelkezés.
10. Az élethez való jog.
11. Az emberi jogok nemzetközi védelme. Az EJEB.
12. Az alkotmányos egyenlőség. A törvény előtti egyenlőség, a jogegyenlőség, esélyegyenlőség, egyenjogúság és a diszkrimináció tilalma. Pozitív diszkrimináció.
13. A személyes szabadság alapjogai. A személyi szabadsághoz való jog. A személyes szabadság eljárási garanciái.
14. Az eljárási jogok helye az alkotmányjogban. Általánosan érvényesülő eljárási jogok. A büntetőeljárás alkotmányos elvei.

3. Előadások

Első előadás (Dr. Paulovics Anita)

IX. 22. péntek, 12.30-17.30 Online.

Az alkotmány fogalma és ismérvei. Az alkotmányosság fogalma és követelményei. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmány, mint a jogrendszer alapja. Az alkotmány elsődlegessége.

A hatalommegosztás.

Az alkotmányvédő szervek. Az Alkotmánybíróság szervezete, az alkotmánybírák jogállása.

Az Alkotmánybíróság hatásköre, eljárása. Az alkotmányos jogok védelme: az alkotmányjogi panasz.

Második előadás (Dr. Jámber Adrienn)

X. 6. péntek, 12.30-17.30 Online.

Az alapvető jogok biztosa.

Az emberi jogok és alapjogok fogalma. Az alapjogok a jogrendszerben. Az alapjog, mint alkotmányos jog. Alapjogok és szabadságjogok.

Alapjogi dogmatika. Az alapjogok fogalma; alapjogi jogalanyiség; Az alapjogok korlátozhatósága. A szükségesség/arányosság teszt. Az alapjog lényeges tartalma.

Az emberi méltósághoz való jog, mint az alapjogok lényege. Önrendelkezés. Az élethez való jog.

Harmadik előadás (Dr. Paulovics Anita, Dr. Jámber Adrienn)

X. 20. péntek, 14.10-17.40 Online.

Az emberi jogok nemzetközi védelme. Az EJEB.

Az alkotmányos egyenlőség. A törvény előtti egyenlőség, a jogegyenlőség, esélyegyenlőség, egyenjogúság és a diszkrimináció tilalma. Pozitív diszkrimináció.

A személyes szabadság alapjogai. A személyi szabadsághoz való jog. A személyes szabadság eljárási garanciái.

Az eljárási jogok helye az alkotmányjogban. Általánosan érvényesülő eljárási jogok. A büntetőeljárás alkotmányos elvei.

Kötelező tananyag:

1. Sári János – Somody Bernadett: Alapjogok. Alkotmánytan II. Osiris, Bp., 2015.
2. Emberi jogok.(Szerk.: Halmai Gábor, Tóth Gábor Attila), Osiris tankönyvek, Osiris Kiadó, 2003.
3. The Basic Law of Hungary: A First Commentary. (szerk.: Schanda Balázs - Varga Zs. András - Csink Lóránt) Dublin, Clarus Press, 2012.

Ajánlott irodalom:

1. Bragyova András: Az új Alkotmány egy koncepciója. KJK-MTA Állam- és Jogtudományi Intézet, Budapest, 1995.
2. Holló András – Balogh Zsolt: Az értelmezett alkotmány, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest, 2010.
3. Ramcharan, B.: The Fundamentals of International Human Rights Treaty Law, Nijhoff, Leiden, Boston, 2011.

Miskolc, 2023. szeptember

Alkotmányjogi Tanszék